

Οί απεσταλμένοι του 'Αγαμέμνονος ἀπάγουν τὴ Βρυσήδα ἀπ' τῆ σκηνῆ τοῦ 'Αχιλλέως. ('Εργον τοῦ Φλάμιαν).

ΡΩΣΣΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ Γ. Π. ΝΤΑΝΙΛΕΒΣΚΙ

Φ Ε Ν Ι Τ Σ Κ Α

Σ' ἕναν ἀπ' τοὺς νοτίους νομούς τῆς Ρωσσίας, ὁ κ. νομάρχης, γυρίζοντας μιά μέρα ἀπὸ κάποιο γλέντι, στὸ ὄλοιο τὸν εἶχαν καλεσμένο, ἐστάθμισε σ' ἕνα φτωχικὸ χωριουδάκι γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν τ' ἄλογά του.

Τὴν ἴδια ὥρα ὁμοῦς ὁ οὐρανὸς συννέφρισε ἔξαρνα καὶ ἔξεπασε μὴ φοβερὴ μπόρα.

Ὁ νομάρχης διάταξε τότε τὸν ἀμαῶνα του νὰ ξεζέψη τ' ἄλογα, κατέβηκε βιαστικὸς ἀπ' τ' ἀμάξι καὶ μπῆκε στὸ πρῶτο φτωχικὸ χωριότοσπιτο πού βρῆκε μπροστά του.

Ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ αὐτοῦ, ἕνας φτωχὸς καὶ κακομοιριασμένος μουζικός, μόλις εἶδε τὸν ἀφροδίτο ἐπισκέπτη του, τὰ ἔχασε κυριολεκτικῶς.

— Θεέ μου! Θεέ μου! φώναξε ταραγμένος κ' ἔτρεξε νὰ σκοπίσῃ ἕνα κἀθισμα. Ἡ ἐξοχότης σας, συνέχισε χαιρετώντας βαθεῖα, ἄς κάνει τὸν κόπο νὰ καθῆσθαι. Εἴμαστε φτωχοὶ ἄνθρωποι καὶ τὰ ἔπιπλά μας εἶνε παλῆα καὶ μετρημένα...

Τὴν ἴδια στιγμή ἡ γυναῖκα τοῦ μουζικοῦ, μιά χοντρή καλοκαμομένη χωριάτισσα, ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζῃ βιαστικὰ-βιαστικὰ τὸ σιμοδάρι γιὰ τὸ τσάι τοῦ ἐξοχωτάτου.

— Θὰ πάθῃ καὶ λίγο ἀνθόγαλα μὲ τὸ τσάι ἢ ἐξοχότης σας; ρώτησε ταπεινὰ τὸν κ. νομάρχη. Εἶνε φρέσκο. Τώρα μόλις τὸ ἐτοίμασα ἀπὸ τὸ γάλα τῆς ἀγελάδας μας.

Στὸ μεταξὺ αὐτὸ ἡ μπόρα εἶχε δυναμοῦσι. Ἡ ἀστραπὴ κ' ἡ βροντὴ χαλοῦσαν τὸν κόσμον. Ὁ ἀμαῶνας τοῦ κ. νομάρχου εἶχε σκεπάσει τ' ἄλογα καὶ τὰ εἶχε τραβήξῃ κάτω ἀπ' τὸ καλαμοσκέπαστο ὑπόστεγο τοῦ χωριότοσπιτου.

Ὁ κ. νομάρχης ἔπαιε τὸ τσάι πού τοῦ σερβίρισε ἡ χωρική, ἔφαγε τὸ ὄρατο ἀνθόγαλα κ' ἔβγαλε κατόπιν τὸ πορτοφόλι του.

— Τί κάνουν, κυρά, τὸ ἀνθόγαλα, τὸ τσάι καὶ τὸ ἄχρωτο ποῦφραγαν τ' ἄλογα; ρώτησε.

— Τίποτα, τίποτα, ἐξοχώτατε, εἶπαν μὲ μιά φωνὴ ὁ μουζικός κ' ἡ γυναῖκα του. Μᾶς φτάνει ἡ τιμὴ πού ἡ ἐξοχότης σας καταδέχτηκε νὰ μείνῃ λίγη ὥρα στὸ φτωχικὸ μας.

— Ἄ, ὄχι! Ὁχι! ἐπέμεινε ὁ κ. νομάρχης. Αὐτὸ δὲν εἶνε δυνατόν. Πέστε μου τουλάχιστον τί θέλετε, τί μισοῦ νὰ κάνω γιὰ σᾶς καὶ θὰ κάνω ὅ, τι μοῦ ζητήσετε.

Τὴ στιγμὴ αὐτὴ ἡ πόρτα τῆς καλύδας ἀνοῖξε βιαστικὰ καὶ μπῆκε μέσα στὸ σπίτι ἕνα ξυπόλυτο κοριτσάκι δέκα-δώδεκα χρόνων.

Στὰ χεράκια του κρατοῦσε ἕνα καλαθάκι μὲ χα-

μοκέρασα καὶ ἡ βροχὴ τὴν εἶχε βρέξει ὀλόκληρη. Ἡ μικροῦλα, μόλις ἀντίκρισε τὸν ξένο, στάθηκε τρομαγμένη.

— Ποιὸ εἶν' αὐτὸ τὸ κοριτσάκι; ρώτησε ὁ νομάρχης.
— Ἡ κόρη μας, ἀπάντησαν οἱ μουζικοὶ. Νὰ μᾶς συγχωρῇ ἡ ἐξοχότης σας πού μπῆκε ἐστὶ ἀπότομα μέσα!...

— Καλὰ, καλὰ! εἶπε ὁ νομάρχης, δὲν πειράζει.

Κι' ἔπειτα, κυττάζοντας προσεκτικὰ τὴ μικροῦλα, πρόσθεσε:

— Ἀφοῦ δὲν δέχεστε χρήματα γιὰ τίς περιποιήσεις πού μοῦ κάνετε, φέрте μου τὴ μικρὴ στὴν πόλι στὸ σπίτι μου. Θὰ τὴν ἀναλάβω ἐγώ. Θὰ σᾶς τὴ σπουδάσω, ἔννοεστε;...

Κι' ἀμέσως, γυρίζοντας στὴ σαστισιμένη μικρὴ, τῆς εἶπε χαιδευτικὰ:

— Θέλεις, μικροῦλα μου, νὰ ζῆσθαι στὴν πόλι;

Ἡ μικρὴ χαμήλωσε τὸ κεφάλι τῆς, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ.

— Αἰδῶνα θὰ παρακαλοῦμε γιὰ σᾶς τὸν Θεό! εἶπε γονατίζοντας πρὸς τὸν κ. νομάρχη ὁ μουζικός.

— Ἄχ!... μεγάλο, πολὺ μεγάλο καλὸ θὰ μᾶς κάνετε, ψιθύρισε δακρυσιμένη κ' ἡ γυναῖκα του.

— Καλὰ! καλὰ! φώναξε ὁ νομάρχης. Ὅπως σᾶς εἶπα λοιπόν. Νὰ μοῦ φέρετε τὴ μικροῦλα στὴν πόλι κ' ἐγὼ θὰ φροντίσω γι' αὐτή. Πῶς τὴ λένε;

— Φένιτσα, ἐξοχώτατε... Εὐφημία δηλαδή.

Ἔτσι ἕνα πρωὶ ἡ Φένιτσα, ἀνεβασμένη στὸ κάρρο τοῦ πατέρα τῆς, ὠδηγήθηκε στὸ σπίτι τοῦ ἐξοχωτάτου νομάρχου κ. Παύλου Ρομάνοβιτς.

— Τί τέρας μοῦ κουβάλησες ἐδῶ; φώναξε θυμωμένη ἡ κυρία νομάρχου στὸν ἄντρα τῆς, ὅταν γύρισε τὸ μεσημέρι σπίτι. Ἐνας χωριάτης σὲ περιμένει ἀπ' τὸ πρωὶ στὴν κουζίνα μ' ἕνα νιάνιαρο. Εἰπτε, λέει, πῶς θὰ τὸ σπουδάσῃς ἐσὺ αὐτὸ τὸ χαμένο τὸ μικρὸ;

Ἡ νομάρχης δὲν ἀπάντησε τίποτε στὴ γυναῖκα του. Φώναξε μόνο τὸν χωρικό καὶ τοῦ εἶπε:

— Πήγαινε τώρα, καλὴ μου ἀνθρώπε, πήγαινε. Καὶ νὰ μείνῃς ἥσυχος γιὰ τὴν κόρη σου. Θὰ φροντίσω ἐγὼ γι' αὐτή.

— Μὰ εἶσαι τρελλός, εἶπε ἡ κυρία νομάρχου στὸν ἄντρα τῆς ὅταν ὁ μουζικός ἔφυγε. Δὲν σὲ καταλαβαῖνω καθόλου. Τί θὰ τὸ κᾶνθαι αὐτὸ τὸ κοριτσάκι;

— Μὴ στενοχωριέσαι, ψυχὴ μου, τῆς ἀποκρίθηκε ὁ νομάρχης. Εἶνε ἕνας τρόπος αὐτὸς ν' αἰξάνῃ ἡ δημοτικότης μου! Ἀπὸ μὲνα περιμένουν ὄλοι καλοσύνης! Καὶ ὅ, τι κάνω, ἀκούγεται, σχολιάζεται. Κατάλαβες; Τὴ μικρὴ θὰ φροντίσω νὰ τὴ βάλω

στο οικοτροφείο της ματιάς Μπαρέ, όπου θα μείνη τέσσερα-πέντε χρόνια. Θα της βγάλω μιά υποτροφία, κι έτσι, χωρίς καμιά ζημία, θα ποζάρω ως εθελούργης του κοριτσιού αυτού. Το έχεις λίγο αυτό για ένα νοιάζομαι;

Πραγματικώς, βότερα από δύο-τρεις μέρες, η Φένιτσα ωδήγηθη στο οικοτροφείο της ματιάς Μπαρέ.

Πέρασαν πέντε χρόνια. Η Φένιτσα είχε τώρα μιά όραμα νέα με θαυμάσιο σόμα και καστανά όνειροπόλα μάτια.

Έμαθε να χορεύει όμορφα. Να χαϊρετά χαριτωμένα κι ευγενικά. Έμαθε δηλ τη ρωσική φιλολογία. Έμελέτησε τον Σατωικριάν και απήγγειλε στις εξετάσεις στίχους απ' τη «Φαίδρα» του Ρακίνα.

Κατόπιν έπαιξε, μαζί με τη μικρή πρωγκωμισσα Ραϊσά Βονζόβσκι το κοντσέρτο του Τάλμπεργκ, τέσσερα χέρια στο ίδιο πιάνο. Κι όταν τελείωσαν η εξέτασεις, τη φρότισαν με βραβεία και έπαινον.

Μά στο μεταξύ αυτό, μέσα στα πέντε χρόνια που πέρασαν, ο νομάρχης, ο προαίτης της Φένιτσας, είχε πεθάνει. Κι έτσι, η διευθύντρια του οικοτροφείου έγραψε στον πατέρα της τον: «**Ευχαριστώ κ. Ίβαν Γρηγόριεβιτς Μπαρόσκι**» να πάη να παραλάβη την κόρη του Εθέρμια, «**παρατώσασαν λαμπρώς τας σπουδὰς της**».

Η Φένιτσα, στα πέντε αυτά χρόνια, είχε ξεχάσει το φτωχικό της σπίτι. Μέσα στο οικοτροφείο, μακριά απ' τ' αθλιότητες του κόσμου, είχε νομίσει ότι η ζωή είχε ένα μυστηώδη όμορφο, από τα τόσα που διάβαζε.

Αλλοίμονο!... Στα σχολεία τα κορίτσια μαθαίνουν τόσα και τόσα όμορφα πράγματα, και μόνο την αλήθεια της ζωής δεν μαθαίνουν ποτέ.

Έτσι η Φένιτσα γνώρισε στο φτωχικό της σπίτι με το δένδρο να κίχνη και τους γονείς της ευτυχισμένους. Αλλά εκεί την περιμένε η πιο σκληρή απογοήτευση. Η φτώχεια είχε αποκτηνώσει τους γονείς της. Μεθούσαν κάθε μέρα κι ανάγκαζαν τη δυστυχισμένη Φένιτσα να κάνη τις πιο βαρείς δουλειές.

Η μητέρα της διαρκώς την έβριζε: — Δεσποινίς! Αζαμιάρα! Αστροζέρα!

Ασυνήθιστη στις βαρείς δουλειές του χωριού, η Φένιτσα αρρώστησε σε λίγο.

Ο πατέρας της άρχισε τότε να τη βοήθη πρόθυμα και στο τέλος φρόνιζε τον γιατρό του χωριού να την ιδί.

Ο γιατρός, ένας νεαρός γιατρούδακος, άρχισε να επισκέπτεται τακτικά τη Φένιτσα σ' όλο το διάστημα της αρρώστειας της. Κι όταν έγινε καλά, της μιλούσε για τα δροσερά νερά της, την άφορμιά της και τη μόρφωσή της, που πήγαιναν χαμένα στο χωριό.

— Αφήστε μου να δημιουργήσω το μέλλον σας, Φένιτσα, της έλεγε. Δεν είστε πλασμένη για την κτηνώδη ζωή του χωριού! Αφήστε να φροντίσω για σας.

Η Φένιτσα, αδύνατη άκοχη απ' την αρρώστεια, χαμογέλοσε γλυκά ακούγοντάς τον. Η φτώχη, άτιχη νέα έδλεσε στο πρόσωπό του έναν από τους ήρωας των βιβλίων που διάβαζε.

— Φένιτσα, Φένιτσα, της είπε μιά μέρα ο γιατρός, δεν νοσώθεις λοιπόν τόσο σ' αγαπάω! Ναι, Φένιτσα, σε λατρεύω. Και σ' μ' αγαπάς, καλή μου Φένιτσα; Πές μου, θές να ζήσουμε μαζί όλη μας τη ζωή;

Η Φένιτσα χαμογέλοσε γλυκά. Είχε χαμλωσει τα μάτια της κι άκουγε μ' έκστασι τα έρωτικά λόγια του γιατρού.

Και μιά βραδιά άνοιξιάτικη, τέλος, τα χείλη τους ένώθησαν στο ωραίο φίλημα της αγάπης...

— Αγάπη μου! είτε η Φένιτσα στον γιατρό. Από τώρα η ζωή μου είναι στα χέρια σου. Άς φάγομαι, άς πάμε και στην άκρη του κόσμου άκόμα...

Δεν έβγιναν όμως για την άκρη του κόσμου, αλλά για κάποιον πολύ κοντά. Έγκαταστάθηκαν σε μιά μικρή πόλη, όπου η άτυχη νέα διαίμασε τις πρώτες μικρές απογοητεύσεις της αγάπης. Ο γιατρός την έβαλε γκουβερνάντα σ' ένα πλοίοιο σπίτι κι ο πατέρας της δεν έφερε αντίρρηση σχετικάς, γιατί πήρε προκαταβολικώς τους μισθούς μιάς τριμηνίας.

Η Φένιτσα περνούσε καλοήγουσα στη νέα της θέση. Ο γιατρός πήγαινε τακτικά και την έδλεσε κι έξακολουθούσε να της κάνη όμορφα αγάπης. Η κυρία της ήταν καλή και την αγαπούσε.

Μιά μέρα όμως, μπαίνοντας έξωφρα στο δωμάτιο της Φένιτσας η κυρία της, τη βοήθη στην άγκαλιά του γιατρού, ο οποίος είχε πάει να την ιδί από λίγες ώρες.

— Πρόστιχη! φώναξε έξαγριωμένη η κυρία, γι' αυτό σε μάζεψα εδώ, για να κάνης αυτά που κάνεις;

Και χωρίς πολλές διατυπώσεις, έδιωξε την άτυχη νέα απ' το σπίτι της, στο όποιο είχε βρει κάποια ήσυχια.

Η θέση της Φένιτσας ήταν πια φοβερή. Πλησίαζε τώρα να γινη μητέρα και δεν τολ-

μούσε να πάη σ' αυτά τα χάλια στον πατέρα της. Ο γιατρός διαρκώς ανέβαλε να την παντρευτή και την έστέγασε προσωρινά στο σπίτι κάποιας αγαθής χήρας, στην ίδια πόλη.

Επί δύο μήνες τη συντηρούσε, μα όταν η Φένιτσα γέννησε ένα χαριτωμένο αγοράκι, την εγκατέλειψε κι έβγινε μακριά.

Η χήρα, στην όποια έβινε η Φένιτσα, ήταν τόσο φτωχιά, όσο κι αυτή η ίδια. Στην άρχη η Φένιτσα, για να ζήσει αυτή και το παιδί της, πούλησε όλα της τα πράγματα. Δεν της είχε πια μείνει τίποτε άλλο, εκτός από λίγα βιβλία, που δεν τ' αγοράζε κανείς.

Η φτωχή νέα έκλαιγε τώρα πικρά και καταριόταν χιλίες φορές την άνατροφή που πήρε στο σχολείο, στο όποιο δεν της έμαθαν τί είναι η ζωή κι οι άνθρωποι, κι έγινε όμοιο του πρώτου παληάνθρωπου. Μά η ζωή ήταν άμειλικτη κι έπρεπε να φρεγή το παιδί της.

Σε κανένα σπίτι δεν την έπαιρναν πια, γιατί η ιστορία της είχε διαδοθεί σ' όλη την πόλη. Ζήτησε τότε να κάνη τη ράφτρα, αλλά δεν βρήκε πουθενά δουλειά.

Μερικοί νέοι άξιοματικοί, που είχαν άκούσει την ιστορία της, άρχισαν να περνούν έσπαιδικτικά από το σπίτι της και να της στέλνουν δώρα και γράμματα.

Η Φένιτσα όμως τα έστειλε όλα πίσω, με άγανάκτηση.

Έγραψε κατόπιν γράμματα άτελειωμένα στις πολλές της σημαθίτριες, ζητώντας τους βοήθεια, αλλά δεν πήρε καμιά απάντηση.

Η πείνα, η αθλιότητα, η φτώχεια, την έζωναν από παντού. Δυό δρόμοι είχαν μείνει μπροστά της, ο δρόμος του θανάτου η της άτιμίας.

Μά της έβινε άκόμη μιά Ελλάδα, η τελευταία: Το οικοτροφείο όπου μεγάλωσε. Θα παρακαλούσε να την πάρουν εκεί, για ένα κομμάτι φροιά, κι ως εργαζόταν όσο κι αν ήθελαν.

Ντόθηκε λοιπόν ένα πρωί καθαρά με τα φτωχικά σούζα που την άπόμειναν και πήγε να ιδί την παλιά της διευθύντρια.

— Μητέρα!... Μητερούλα!... της είπε κλαίγοντας η Φένιτσα, πάμε με εδω μέσα, σώστε με!... Θα κάνω ό,τι θέλετε... Θα ράβω, θα σκουπίσω... Ό,τι θέλησετε...

Η διευθύντρια, «**η καλή και αγαθή διευθύντρια**», την κίτταξε άσπρηά και της άπάντησε:

— Αδύνατον!... Έδω είναι οικοτροφείο! Διαδόθηκαν τόσα πολλά εις βάρος σου, ώστε δεν μπορώ να σοδ κάνω τίποτα.

— Μητερούλα, καλή μου μητέρα, έκλαινε η Φένιτσα, μη με διαώχετε... Πεθαίνω απ' την πείνα!... Σώστε με... Ο Θεός ξέρει αν φταίω εγώ... Ούτε έλεψα, ούτε σκότωσα... Πίστεψα σ' έναν παληάνθρωπο. Άχ, μητερούλα, λιπηθήτε με... Λιπηθήτε το παιδί μου!...

— Όχι... Αδύνατον, απάντησε σκληρά η διευθύντρια. Πήγαινε!...

Η Φένιτσα συγκώθηκε έπάνω. Τα μάτια της άστρωφταν απ' την άπελπισία της.

— Τότε λοιπόν, φρόναξε μ' άπόγνωσι, γιατί μās μαθαίνατε πέντε χρόνια τραγούδια, ποιήματα, πιάνο κι ένα σωρό άλλες άηθίες... Γιατί δεν μου μάθατε πόσο κακός είναι ο άνθρωπος και πόσο σκληρή είναι η ζωή; Νά που με κατάντησαν τα μαθήματά σας, κυρία!...

— Πήγαινε! μούγγρισ άγρια κι άπότομα η διευθύντρια.

Η Φένιτσα κατέβηκε σαν τρελή τις σκάλες, χωρίς να βλέπει, χωρίς ν' άκούη... Το κεφάλι της βούιζε... Βγήκε στο δρόμο κι άρχισε να τρέχη. Οι κρόταφοί της έκαιγαν, τα μάτια της είχαν θαμνώσει. Δεν έδλεσε μπρός της, κι όμοιος έτρεχε, όλο έτρεχε...

Την άλλη μέρα το πρωί, στ' άστινομκά νέα των έφημεριδίων έπληρησε κι η έξής είδησις:

«**Άπ' τον ποταμό άνεσούρη χθές το πτώμα άγνώστου νέας, η όποια έπεσε σ' αυτόν απ' τη γέφυρα Νικολάεβσκα, εθρούσα οίκτηρον θάνατον**».

ΜΙΚΡΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ
ΤΑ ΣΚΥΛΙΑ ΤΟΥ ΚΡΕΜΠΙΓΙΟΝ

Ο Γάλλος ποιητής Κρεμπιγιόν έτρεφε μεγάλη άδυναμία προς τα σκυλιά. Όσοις τύχαινε δε να συναντήση κανένα άδέσποτο σκυλί στο δρόμο του, το έπαιρνε μαζί του και το κοιβαλούσε στο σπίτι του. Εκεί το φιλοξενούσε και το περιποιόταν πάντοτε με την ίδια στοργή, είτε άμορφο ήταν, είτε άσχημο, είτε καθαρό, είτε βρώμικο.

Συγγράφονς ο Κρεμπιγιόν έννοουσε να μαθαίνει καί διάφορα γυμνάσματα στα σκυλιά του. Όταν δε κανένα απ' αυτά ήταν... κανελίδεκτο μαθήσεως και δεν κατάφερε να μάθη με κανέναν τρόπο τα παιγνίδια που του διάδαζε ο άργόσχολος ποιητής, το... απέβαλε απ' το σπίτι του. Το έπαιρνε δηλαδή κάτω από δύο μανδύα του και πήγαινε και το άφινε στον ίδιο δρόμο, στον όποιο το είχε βρει.

«Από τον ποταμό άνεσούρη χθές το πτώμα άγνώστου νέας».

